

Landbrugsstyrelsen
Nyrupsgade 30,
1780 København V

17. apr. 2023

planter&biosikkerhed@lbst.dk

**Høringsvar af 30. marts 2023 til:
Offentlig høring om ansøgning vedr. forsøgsudsætning af genetisk modificeret
kartoffel med forbedret modstandskraft mod skimmel (Ydun) Details 67338**

Og

**Offentlig høring om ansøgning vedr. forsøgsudsætning af genetisk modificeret
kartoffel med ændrede stivelsesegenskaber (Wotan) Details 67339**

Høringsvar fra Foreningen for Biodynamisk Jordbrug.

Det er fra et økologisk synspunkt prisværdigt, at man med en forsøgsudsætning af kartofler ønsker at undersøge muligheden for at reducere anvendelse af kemiske plantebeskyttelsesmidler - set i lyse af de skadevirkninger, vi ser på vores drikkevand, miljø og mennesker.

Vi vil dog kraftigt anbefale Landbrugsstyrelsen ikke at give tilladelse til gennemførelse af disse forsøg – for slet ikke at tale om fremtidig storskalaproduktion. Vi finder forsøgene både unødvendige, i modstrid med økologimålsætningerne i såvel EU som Danmark og for risikabelt for fremtidens fødevarerforsyning og det økologisk erhverv.

Fordi:

Vi har ikke brug for genmodificering af fødevarer for at modstå hverken klimakrise eller en eventuel befolkningskrise. Vi er af den overbevisning, at vi har et alternativt, når det gælder sortsudvikling som værn mod klimaforandringer eller sygdomme. Vi er stærkt hjulpe i udviklingen af kartoffelskimmelresistente sorter via genomisk selektion og genomisk marker assistet selection (MAS).

Fordi:

Åbne markforsøg er risikable: Der er risiko for spredning af gener fra CRISPR-kartofflen efter høst i marken (ikke alle kartofler kommer med op) eller senere i kartoffelcentralen, under transport etc. At sprede GMO-materiale i landbruget er i modstrid med erhvervsinteresserne i det økologiske landbrug og hele den økologisk branche fra jord til bord og for Danmarks rolle og omdømme som foregangsland på det økologiske område i verden. Af forsigtigheds-mæssige grunde ønsker vi INGEN former for GMO inkl. CRISPR i vores fødevarer eller i naturen. De forsigtighedsforanstaltninger mod spredning, som forsøget beskriver - bl.a. med afklipping af blomster og håndopgravning af knoldene

– betrygger os på ingen måde som værn mod spredning af CRISPR-egenskaber. Dertil er vores erfaringer med kartoffeldyrkning for stor. Vi mener, at Landbrugsstyrelsen bør afvise forsøgene med baggrund i forsigtighedsprincippet, uanset forsøgsansøges gentagne kommentarer såsom: "Kun teoretisk mulighed for krydsninger", "krydsbestøvning anses som værende teoretisk", "det er meget vanskeligt at forstille sig" eller "yderst sjældent spontan krydsning". Altså en mulig risiko, selvom den er lille!

Fordi:

Forsøgsansøgerne angiver som et positivt formål med projektet, at det skulle kunne sænke antallet af sprøjtninger med svampemidler til gavn for "*drikkevandsboringer, CO2 regnskab i forbindelse med svampemiddels fremstilling og udbringning etc.*" - et i vores optik ringe udbytte for en enkelt kartoffelsort.

Økologisk og biodynamisk kartoffeldyrkning vil selvsagt give langt større fordele på de nævnte parametre – foruden fordelene for biodiversitet og miljø samt fravær af rester af kemiske sprøjtemidler i vores mad. Vi er vidende om, at økologiske og biodynamiske kartofler kun giver det halve udbytte og også kan have problemer med kartoffelskimmel, men der ingen risiko for, at vi kommer til at mangle spisekartofler ved at fremme økologien - vores store arealanvendelse til kartoffelmelsproduktion til eksport taget i betragtning. Jorden var bedre anvendt til mange flere forskellige sorter af økologiske spisekartofler og mere vild natur.

Vi henviser i øvrigt til mødet mellem Foreningen for Biodynamisk Jordbrug og en række andre organisationer og Landbrugsstyrelsen d. 2. dec. 2021, hvor vi fremlagde vores modstand mod CRISPR og bekymring for den danske støttede deregulering af lovgivningen i EU bl.a. vedr. forslaget om ikke at mærke CRISPR-fødevarer med GMO, hvorved forbrugerne holdes i uvidenhed og ikke frit kan vælge/fravælge den type produkter.

Til slut en bekymring: Som høringsbrevet fastslår, er denne høring udsendt ifølge lovgivningen for at "offentligheden kan give sin mening til kende vedrørende GMO-forsøgsudsætningen". Historisk ved vi, at et stort flertal af danskerne er modstandere af genmodificerede fødevarer. Det bekymrer os, at der ikke er en bred offentlig debat om vores fødevarer om CRISPR/GMO. En bekymring der er forstærket af den meget positive tilgang, som vi oplevede på mødet i Landbrugsstyrelsen, og som er den danske tilgang i EU. Vi opfordrer således atter til at sige nej til ansøgningerne om kartoffelforsøgene og vi opfordrer til at medvirke til at skabe en konstruktiv debat om CRISPR/GMO i den brede offentlighed.

Venlig hilsen

f. Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Klaus Loehr-Petersen
projektleder

 Foreningen for
Biodynamisk Jordbrug

Agro Food Park 26

8200 Århus N

Mail: biodynamisk-forening@mail.tele.dk

Tlf. 22 17 25 65